

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Licencje Creative Commons, a publikacje naukowe

Kamil Śliwowski

projekt: polska

Prawa osobiste i majątkowe

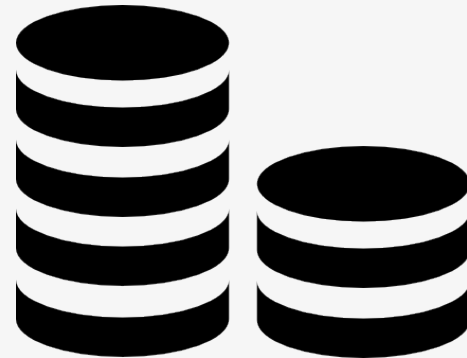
Autorskie prawa osobiste

“chronią nieograniczoną w czasie i nie podlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem”

Autorskie prawa majątkowe

“wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu”

Autorskie prawa osobiste

Wieczne i niezbywalne

Autorskie prawa osobiste

gasną z upływem lat siedemdziesięciu od śmierci twórcy jeśli autorskie prawa majątkowe przysługują innej osobie niż twórca – siedemdziesiąt lat od rozpowszechnienia.

Art. 50. Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych:

Odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy,
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Rodzaje utworów i relacji prawnych

- autor jako posiadacz praw autorskich i majątkowych
- utwór pracowniczy, do którego prawa majątkowe nabywa pracodawca z chwilą przyjęcia utworu
- utwór pracowniczy naukowy, do której pracodawca (instytucja naukowa) nie nabywa praw, ale przysługuje jej prawo pierwszeństwa publikacji
- utwory zależne np. tłumaczenie

Umowy

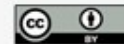
- umowa o przeniesienie praw
- umowa zlecenia
- umowa o dzieło
- umowy licencyjne:
 - wyłączne
 - niewyłączne (np. Creative Commons)
- sublicencje

Naukowe utwory pracownicze

Prawa do naukowych utworów pracowniczych – w przeciwieństwie do „zwykłych” utworów pracowniczych – nie przechodzą automatycznie na pracodawcę, ale wiążą się z nimi inne ograniczenia dla autorów.

Instytucje naukowe otrzymują ograniczone czasowo prawo do pierwszej publikacji oraz do pierwokupu pracy stworzonej przez jej pracowników.

Nie oznacza to, że autor nie może opublikować swojej pracy, zanim zrobi to uczelnia. Mowa jest tylko o trwającym sześć miesięcy okresie, w którym uczelnia decyduje o publikacji oraz o tym, czy chce kupić prawa do pracy. Autor nie ma obowiązku sprzedać praw, jeśli nie godzi się na warunki proponowane przez uczelnię.

**Domena publiczna i wolne licencje
(CC BY, CC BY-SA i kompatybilne)**

Pełna otwartość/wolna publikacja – dostępna bezpłatnie wraz z gwarancją pełnego prawa do wykorzystania, kopiowania, dystrybuowania, przera biana, itp.

2.

**Otwarte licencje
(z warunkami NC i analogicznymi)**

Publikacja częściowo otwarta - dostępna bezpłatnie z możliwością ponowenego wykorzystania, ale ograniczona np. wyłącznie do nie-komercyjnego użytku.

1.

**Open Access
(wolny dostęp, ale wszystkie
prawa nadal zastrzeżone)**

Publikacja Open Access – publikacja dostępna na stronie internetowej bez kontroli dostępu, ale bez zagwarantowania swobód wykorzystania treści - czyli na zasadzie „Pełne prawa zastrzeżone”.

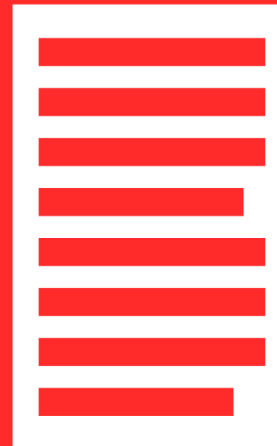
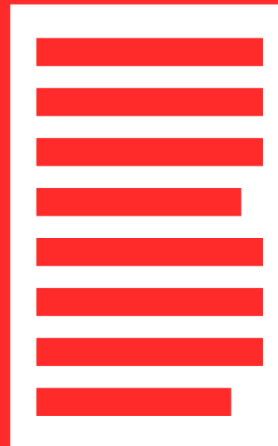
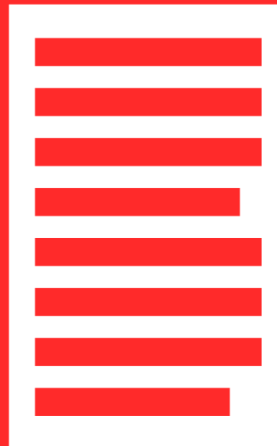
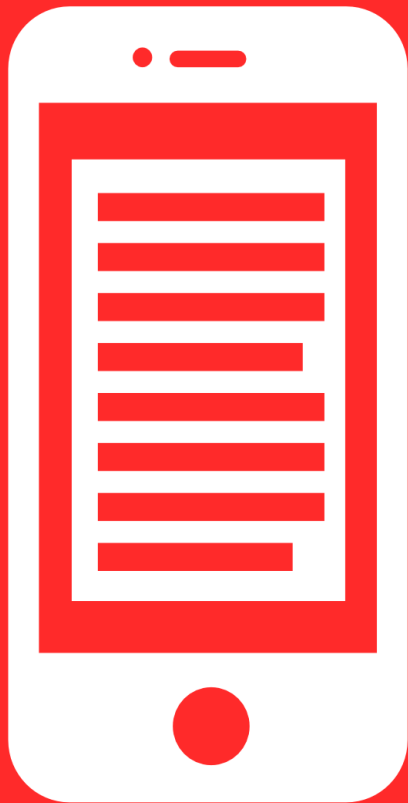
**Wszystkie prawa zastrzeżone + limity
dostępu – logowanie, rejestracja, wniesione
opłaty, systemy zabezpieczeń DRM**

Publikacja zamknięta – tradycyjna (płatny druk) lub elektroniczna, ale objęta kontrolą dostępu do treści; wymaga logowania, rejestracji, wniesienia opłaty, często z zastosowaniem systemu DRM.

1. Dostęp gratis

darmowy i otwarty dostęp –
rozpowszechnianie utworu lub przedmiotu
prawa pokrewnego w taki sposób, aby każdy
mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie
przez siebie wybranym oraz możliwość
nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie
korzystania w ramach dozwolonego użytku

Możesz zeskanować całą książkę.

Zgodnie z art. 23 prawa autorskiego wolno korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego, bez konieczności pytania o zgodę ani zapłaty wynagrodzenia.

2. Dostęp libre

wolny i otwarty dostęp –
rozpowszechnianie utworu lub przedmiotu
prawa pokrewnego w taki sposób, aby każdy
mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie
przez siebie wybranym wraz z udzieleniem
każdemu licencji na nieograniczone, nieodpłatne
i niewyłączne korzystanie z nich oraz z ich
ewentualnych opracowań.

**Dostęp libre
=
wolne licencje**

Creative Commons

Licencje Creative Commons działają na zasadzie **“ pewne prawa zastrzeżone ”** – granice uprawnionego użytku są szersze i wyraźniejsze niż te wytyczone na zasadzie **“ wszelkie prawa zastrzeżone ”**.

Wszystkie licencje Creative Commons posiadają cechy wspólne (**poszanowanie praw autorskich osobistych oraz zgoda na co najmniej niekomercyjne kopiowanie**) oraz dodatkowe warunki wybrane przez licencjodawcę (czy twórcę). Warunki licencyjne są niczym klocki – zasady określone przez daną licencję są wynikiem złożenia razem dwóch lub trzech takich warunków.

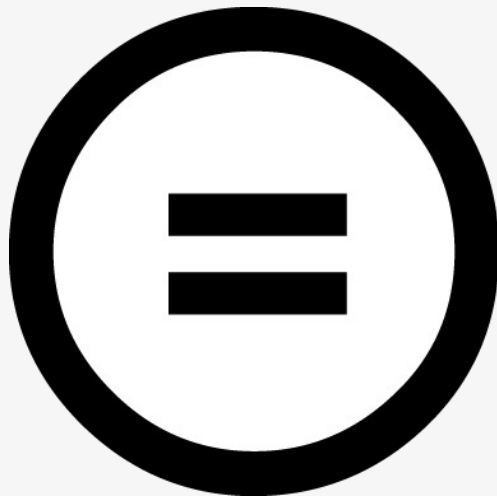

Uznanie Autorstwa* (BY)

Użycie Niekommercyjne (NC)

Bez Utworów Zależnych (ND)

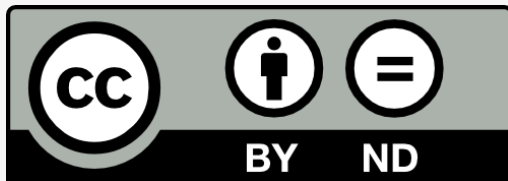
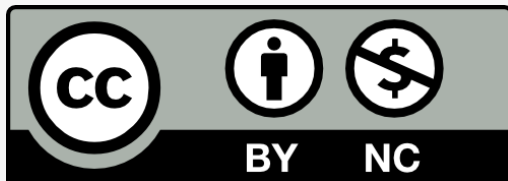
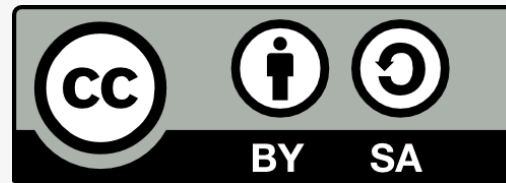

Na Tych Samych Warunkach (SA)

Wolne/otwarte

Wolne
/domena
publiczna

Pewne
prawa
zastrzeżone

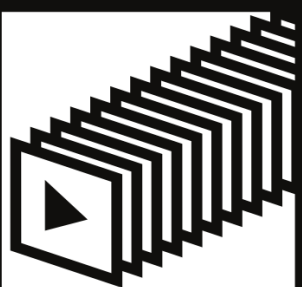
Creative Commons

Uznanie Autorstwa

BY

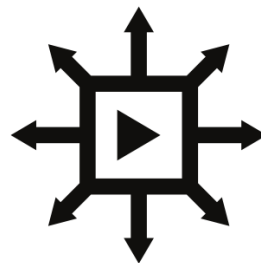
Ten utwór możesz
za darmo:

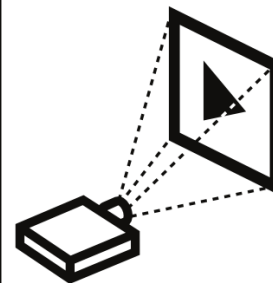
kopiować

zmieniać
i remiksować

rozpowszechniać

przedstawić
i wykonywać

musisz tylko oznaczyć
autora oryginału

Creative Commons

Uznanie Autorstwa

Na tych samych warunkach

BY-SA

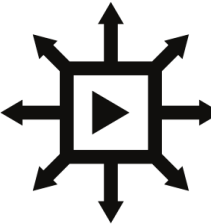
Ten utwór możesz za darmo:

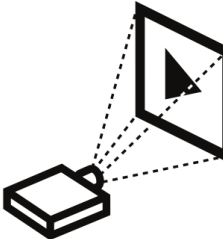
kopiować

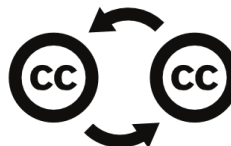
zmieniać i remiksować

rozpowszechniać

przedstawiać i wykonywać

ale musisz udostępnić go na tej samej licencji

i musisz oznaczyć autora oryginału

Licencje Creative Commons nie naruszają dozwolonego użytku (np. prawa cytatu) z utworów.

Licencje nie obejmują również dóbr niematerialnych (np. dóbr osobistych jak wizerunek, ochrona patentu).

Dlaczego wolne licencje?

Wolne licencje gwarantują pełnię praw (zgodność zakresowa ze wszystkimi znanymi polami eksploatacji i prawem sublicencji)*.

Nie ograniczają ponownego wykorzystania przez biblioteki, repozytoria i samego wydawcę.

Pozostawiają prawa po stronie autora, który może dalej udzielać umów niewyłącznych na określone pola eksploatacji.

Gwarantują maksymalny impakt pod względem możliwości republikacji.

Kto może publikować na wolnej licencji?

1. Posiadacz praw na wszystkich polach eksploatacji, nieograniczony przez udzielenie żadnej licencji wyłącznej np. autor, który nie przekazał jeszcze nikomu praw lub wydawca które przejął pełnie praw.

Kto może publikować na wolnej licencji?

2. Licencjobiorca posiadający prawo do udzielania sublicencji w zakresie zgodnym lub szerszym niż licencja, której chce udzielić np. wydawca, który otrzymał utwór na wolnej licencji od autora.

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy,
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

+

Prawo do opracowywania utworów zależnych oraz prawo do udzielania sublicencji

Publikowanie na CC

- kod XHTML
- „przystępne podsumowanie”,
- „tekst prawny”,

Prawidłowe oznakowanie licencji

© [Lista autorów], licencja: CC-BY 3.0 (link do:
<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.pl>)

Do utworu zależnego, jeśli ma być udostępniony na innej licencji:

© [Lista autorów], źródło: [link do materiału oryginalnego] licencja
źródła: [CC -BY 3.0] (link do:
<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.pl>),
licencja: (dowolna wg wyboru autora utworu zależnego).

Zapis można modyfikować, pamiętając o konieczności umieszczenia
wszystkich trzech podstawowych elementów: listy autorów,
licencji oraz linku do treści licencji.

Formy umów

Licencje niewyłącznie nie wymagają żadnej zdefiniowanej formy (np. pisemnej). Ważne jest wskazanie wybranej licencji.

Warto określić wersję licencji (aktualni 3.0) oraz wariant krajowy (PL lub Unported – międzynarodowa).

Licencja może być udzielona np. przez odpowiednio opisaną zgodę na deponowanie online. Warto prowadzić dokumentację papierową – wzory umów KOED

<http://koed.org.pl/wzory-umow/>.

Artykuł/czasopismo

Czasopismo może być uznane za utwór zbiorowy dlatego warto odróżniać udostępnianie całego czasopisma od artykułów. Poza treścią mogą być chronione osobno: szata graficzna, znak tow. etc.

Wydawcy korzystający z CC

PLOS (Public Library of Science) – CC BY

BioMed Central – CC BY

Copernicus – CC BY

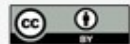
IOP Publishing – CC BY

Springer – CC BY-NC

Sage – CC BY-NC

Versita – CC BY-NC-ND

LabScience – CC BY-NC-ND

Polskie czasopisma Open Access?

Search

Journal titles or ISSNs Publisher names

Exact title starts with contains ISSN

[Advanced Search](#)

RoMEO Colour	Archiving policy
Green	Can archive pre-print and post-print or publisher's version/PDF
Blue	Can archive post-print (ie final draft post-refereeing) or publisher's version/PDF
Yellow	Can archive pre-print (ie pre-refereeing)
White	Archiving not formally supported

[More on colours and restrictions](#)

or [View all publishers](#)

Use this site to find a summary of permissions that are normally given as part of each publisher's copyright transfer agreement.

The RoMEO Journals database is supplemented with information kindly provided by:

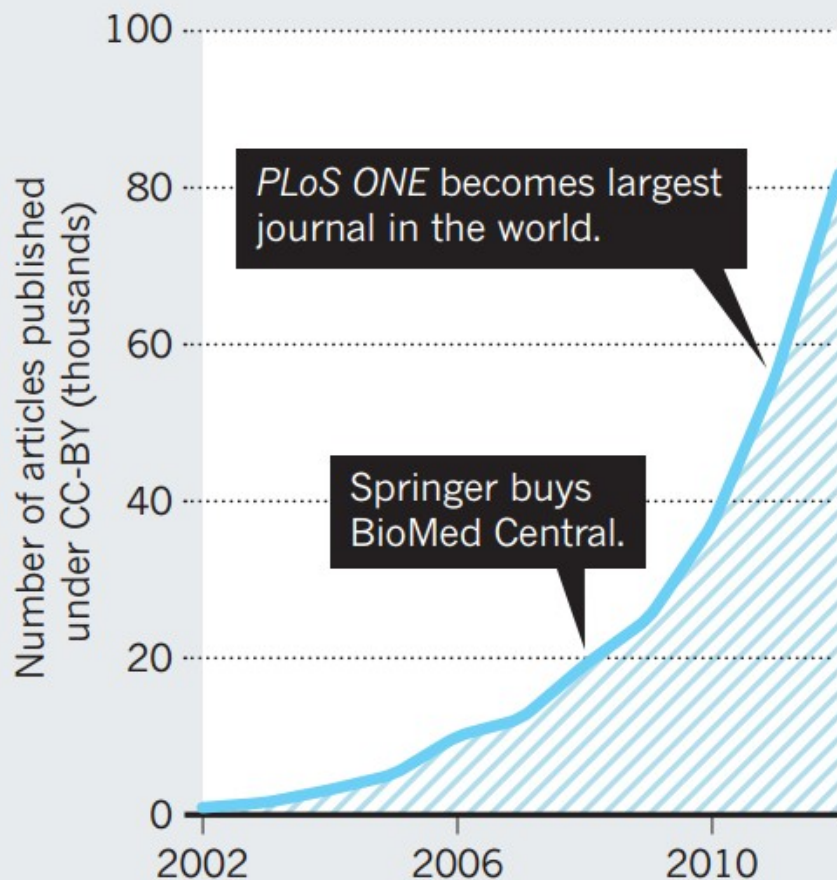
- the British Library's [Zetoc](#) service hosted by MIMAS,
- the [Directory of Open Access Journals](#) (DOAJ) hosted by Lund University Libraries,
- the [Entrez](#) journal list hosted by the NCBI.

Jak znaleźć czasopisma Open Access ze swojej dziedziny? Emanuel Kulczycki,
http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/jak-znalezc-czasopisma-open-access-ze-swojej-dziedziny/

Adopcja licencji w świecie nauki

LICENCE TO SHARE

Leading open-access scholarly publishers have increasingly adopted CC-BY since its launch in 2002.

Źródło: Licence restrictions:
A fool's errand, John Wilbanks
Nature 495, 440–441 (28 March 2013)

Źródła

Sybilla Stanisławska-Kloc, Instytut Prawa Własności Intelektualnej, Uniwersytet Jagielloński, Prawo autorskie a biblioteka cyfrowa - opinia prawna, dostęp online <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/70/stanislawski-kloc.php>

Krzysztof Siewicz, Otwarty dostęp do publikacji naukowych. Kwestie prawne, ICM UW 2013, dostęp online <http://www.depot.ceon.pl/handle/123456789/335>

Szczepańska Barbara, Prawne aspekty publikowanie obiektów cyfrowych w modelu Open Access, EBIB, dostęp online <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/mat18/szczepanska.php>

Poznaj licencje Creative Commons, dostęp online <http://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/>

Przewodnik po otwartej nauce, Justyna Hofmokl, Alek Tarkowski, Bożena Bednarek-Michalska, Krzysztof Siewicz, Jakub Szprot, ICM UW, dostęp online <http://otwartanauka.pl/przewodnik-po-otwartej-nauce/>

